

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések em-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz és hirdetések inézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz

Jámbor szándék.

Ipar-ügyek.

II.

Ha végig nézünk a magyar ipar jelenlegi működésén, egy körülmény ötlük a szemünkbe, a mely körülmény gondolkodóba ejt bennünket. Nem más ez, mint a szövetkezetek, társulatok. Az ország némely pontján egyes iparosok összetömörülnek, szövetkezetet alkotnak és így igyekeznek magukon segíteni. Nem azokat a társaságokat értjük, a melyeknek funkciója egyoldalú s csak arra való, hogy némelyek jóléte tegyenek szert a mások rovására. Nem, ezek működése és léte egészen káros és sok nyomornak a kuforrása. Hanem értjük azokat a szövetkezeteket, melyeknek tagjai abból a célból egyesültek, hogy egymás helyzetén javítva, a közönségnek is hasznára legyenek. Mig egyrészt a közös teherviseléssel megkönnyítik egymás terheit s a hasznot egyenlőképen élvezik, addig másrészt olyan produktumokat bocsátanak a vevők elé és a tömeges készítménnyel oly kedvezményben részesítik azt, hogy ok a panaszra egyik részről sem lehet. Avagy tagadhatja-e valaki, hogy pl. a kolozsvári „C szimadia-társulata” nem hasznos intézmény? Ellenkezőleg.

Hány szegényebb sorsu csizmadiá van, a ki a társulat áldásait élvezi s talán egyedül csak általa képes az életben prosperálni. Miért nem tudnak más helyeken is, a legkülönfélebb iparosok ilyen szövet-

kezetet alkotni? Nem kell ahhoz olyan óriási pénz, hanem inkább csak jó akarat, buzgóság és főleg bizalom. Ez utóbbi hiánya az, mely legtöbb esetben az említett társulatok létrejvetelét akadályozza. Nem biznak az egész vállalatban, sőt nem biznak egymásban Igaz, hogy sok elrettentő példa van előttünk, melyek mind ellene szólnak ezen eszmének, de meg kell azt az okot szüntetni, mely az egyes szövetkezetre káros befolyással volt és annak létét megszüntette.

Legtöbb esetben a vezetőség volt az, mely miatt a társulatok tagjai a legjobb igyekezetük mellett sem voltak képesek valamire vergődni. Nem kell a felesleges ceremóniák után futni. Minek egy társulatba annyi fizetett titkárt, pénztárost, jegyzőt, irnokot, meg más tisztviselőket tartani? Minek disz-, pártoló elnököket választani, a kik a dologhoz elsősorban nem is konyitanak, másodsorban pedig nem is buzgólnak az ügy érdekében, nem lévén nekik belőle semmi hasznuk, hanem csak talán a hiuságból elfogadott unalmas munkájuk. Legyen a szövetkezet minden egyes tagja felváltva pénztáros, jegyző stbi, mert így az a pénz, a mit az ilyen nem iparos hivatalnokoknak fizetnek, az ő javukra marad fenn.

Rendesen az ilyen kiadások juttatják a tönk szélére a szövetkezeteket, mert a haszon a legtöbb esetben még a hivatalnokok kar fizetésének fedezésére sem elégséges. Ilyen körülmények között

természetes, ha sokan huzódoznak az ügytől. Lám a kolozsvári csizmadiák megcsinálják az adminisztrációt, kontrollrozást maguk között és szénájuk a legnagyobb rendben van. Az iparos mai napság hála az Istennek már ott áll, hogy irni, olvasni mindenik tud, sőt legtöbb igen kiváló műveltséggel bír. Nem-e maga az iparos tudja a szakmájába vágó dolgokat leginkább megbírálni? De igen és nem azok, kik életükben talán legtávolabb álltak az ipartól s most egy hangzatos cím és elég kecsesítő mellékjövedelem fejében azokba az ügyekbe beleavatkoznak. Azt pedig nem lehet ellenvetésül felhozni, hogy az egyes iparosoknak ne lenne idejük a hónapnak, vagy hétnek egy-ik napján, melyben egyedül a szövetkezet érdekeit szolgálhatnák. Isten ments! Kevés iparos van, kit a közönség annyira tulhalmoz munkával, hogy magának ne tudna egy napot sem szakítani. Egy kis városban az ilyeneket az egyik kezünkön megszámlálhatjuk, sőt talán egy ujjunk is elégséges hozzá.

A szövetkezetek áldását senkisémm vonhatja kétségbe. A régi „céh” rendszer nagyon is életrevaló intézmény volt, bárki mit is mondjon. Ha voltak is hibái, ezek a hibák csak részletekben találhatók fel. Azóta azonban nagyot fordult a világ s az iparos már szélesebb látókörrrel és működési tereppel bír. Ilyen szövetkezetek, társulatok alakításával lehetne talán a legjobban megoldani a hazai ipar kérdését. Itt ki van zárva a konkurrenzia. Az a nemtelen verseny, oly sokat vitt már a

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGYAJA.

A hun-magyar írás vagy rovás-írás.

Írta: VIKAR BÉLA.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárgyaja.

(1. folytatás)

A berovás ténye a régiségben csak annyit jelent, hogy a drágább írószerek mellőzésével az olcsó anyaghoz fordultak, a fához, a mi egyuttal megmagyarazza némileg a régi emlékek hiányát is. Ősi műveltségünknek e fába rótt emlékeivel egyszerűen befűtöttek a régiek ép úgy, mint ez a székely kapukkal történik, a midőn elkorhadnak. Régi irasunknak egyetlen fölíratos emléke, a melynek hitelezés szó alig fér, a csikszentmiklósi templom híres felirata, nem fába volt róva, hanem a mennyezetre volt festve. Ep így a ma is látható enlaki felirat, melyet 1900. év telén én magam is alaposan szemügyre vettem, szintén nem rovás, hanem írás, illetőleg festés; csak-hogy erről már bizonyos, hogy tanult ember befolyása alatt keletkezett és így az írásnak régiségére nézve bizonyítékul nem szolgálhat. Akkor ugyanis már ismeretes volt az u. n. hún-székely írásnak az a kis latinnyelvű ismertetése, mely Telegdytől származik (1598) s a tőle átvett jegyek ismerete a székely tanítóság buzgalmából az iskola utján

szélesebb körökben is elterjedt, annál inkább a műveltek körében.

Tanulóság itt a rovás párjának, az írás szónak régi, általános jelentését is említenünk. Meg van ez még ezekben a kifejezésekben: *képiró, iratos mező, a varrottások írása, a hol az ír rokonértelmű a fest szóval. Egy székely eladónak is azt mondja:*

Írj guzsalyat nekem édes Imbre uram.

Már pedig a székely guzsalyon soha sincs betű, csak rajz. Tehát az írás itt is festést jelent. Ep így a magyarországi népdalban: *Megírták a guzsalyomat; azaz megfestették. Ime az irni szó régi, általánosabb jelentéseinek példái. Mindamellett senki sem fogja az írást ma festésnek érteni, mert az „írás” szót lefoglaltuk a betűvetés számára.*

E szerint a „rovás írás” kifejezést, mert két külön dolgot egy kalap alá vesz s ezzel zavart okoz, elvetendőnek tartom.

Nem kielégítő a hun-szittyá nevezet sem, mert ez ismét nem tud semmit arról, hogy itt a régi magyarok írása forog szóban. Viszont a hún-székely nevezet többet ad a derék székelyeknek, mint a mennyi őket megilleti. Ősírásunk tisztán a magyar nyelv hangrendszeréhez alkalmazott írás, a hol a székelyeknek csak az a szerep jutott, melyet egyéb hagyományaink körül töltött be a

székelység, hogy t. i. hiven megőrizte a közmagyar régiséget.

Legjobb lesz ennélfogva, ha elfogadjuk azt az elnevezést, melyet Fischer Károly Antal, ősírásunk e legbuzgóbb kutatója használt, t. i. a hun-magyar írás nevet. Annál inkább tehetjük ezt, mert majd ki fog tűnni, hogy e régi hagyományhoz mindenestre nagy köze van az Ázsiában megismert hún-török műveltséggel való érintkezésnek.

Rámutatunk itt a Fischer műve nyomán közölt abécze-változatok betűi közt sűrűn található folyékony jegyekre, melyek mellett a bizonyosan régiebb, nem cursiv alak is szerepel. Ez szintén arra mutat, hogy ősi betűinket valaha nem csak rótták, hanem írták is. Néhány betű csak folyékony alakban van meg, ezek valószínűleg már eredetileg ilyenek voltak. A hun-magyar írás abéczejét közlő számos följegyzésből összeállítottam egy táblázatot (I.), mely csupán a főbb betűalakokat tartalmazza; az összes többi változatokról Fischer idézett munkája tüzetesen tájékoztat.

Abécze-táblázatunkon a rótt alakok rendszerint elől, de olykor a folyó alakok után állnak; néhol csak egyféle alak van, mert folyékony vagy rótt mása nem ismeretes.

Csak-hogy valóban igazi régiség e hát ez a

Tankönyvek és iskolai felszerelések

udvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt.

— Szolid és olcsó iskolai könyvbekötés!

az összes felsőbb és elemi tanintézetek részére lelkiismeretes kiszolgálás mellett kaphatók. — Betegh Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében Székely-

teljes romlásba. A közönséget is hamar a maga körébe tudja vonni, mert a kölcsönös ellenőrzés a fogyatékos, mondjuk rossz munkák forgalomba hozatalát megakadályozná.

Az állam nem tagadja meg az ilyenektől segélyét, nem a megye, nem a város. Mindnyájunknak kivétel nélkül hazafiúi kötelességünk a magyar ipar pártját fogni, mert a virágzó ipar a nemzet nagyságának egyik alapköve. Ne várjunk tehát addig, míg kereskedőink is mind hazafias szellemben működnek, ne várjunk az önálló vármegye terület amugy is kétséges létrejöttére, segítségünk magunkon, úgy, a hogyan a legjobban lehet. Csak egy iparágot folytató egyének kezdeményezzék azt a mozgalmat és a többiek bizonyára követni fogják. Milyen szép is lenne az! Minden kis városban életerős, virágzó ipar-társulatok, melyeknek minden egyes tagja megelégedéssel tenné szájába megérdemelt falatját. Mindenütt jólét, mindenütt irigységnélküli öröm, hatalmas fejlődés... Vajjon lesz-e ez valaha így? ... Hogy is mondta csak valaki? Addig is aludjunk egyet...

-r-r.

Egyházi élet

Az unitáriusok zsinata Vargyasen e hó 23-án vette kezdetét, melyet 22-én d. u. 4 órakor a D. F. E. közgyűlése előzött meg. Székely népünk messzeföldön híres vendégszeretetéről most, ezen alkalommal is fényes tanúbizonyságot tett. A 12 óra 58 perczkor Ágostonfalva vasútállomásra érkezett Ferencz József magyarországi unitárius püspököt és a kíséretében a Budapest felől vele utazott, valamint az utközben felszállott vendégeket, zsinati főtanácsi tagokat, köztül báró P. Horváth Kálmán főgondnokot, óriási so-

kaság élén Daniel Lajos egyházköri felügyelő gondnok fogadta, a melyre a püspök meleg szavú beszéddel válaszolt. A püspök négyes fogatát mintegy 80-100 kocsi kísérte s utközben mindenütt lelkes óvációkban részesítették a menetet, mely Vargyasra 2 óraker érkezett. A zsinat székhelyét képező község valóságos ünnepi díszítéssel s viharos éljenzéssel, díszkapuval fogadta a püspököt, kit Kisgyörgy Sándor esperes üdvözölt s akinek Tarcsafalvi Birike szép csokrot adott át. A püspök itt is hálás köszönetet mondott a szíves és lelkes fogadtatásért.

Brassó felől d. u. 3 óra 50 perczkor szintén sok vendég érkezett, a kiket az előbbiekkal együtt elszállított a bizottság. A még 23-án reggel is folyton érkezőkkel Vargyas lakossága hatalmas számmal növekedett. A fogadó, szállásoló, szóval a rendező bizottság igyekezett minden igényeket kielégíteni, a zsinati nimbuszt emelni s ez sikerült is.

A d. u. 4 óraker megtartott D. F. E. közgyűlés alkalmából szintén nagyszámú hallgatóság jelent meg a templomban, hol imát Kisgyörgy esperes, megnyitóbeszédet pedig Petricsévich Horváth Kálmán báró elnök mondott, üdvözölve az udvarhelyi kört, melynek nevében Sándor Gergely derzsi pap, a D. F. E. udvarhelyi fiökkörének elnöke válaszolt megható beszédben. Majd dr Boros György, az egylet nagytevékenységű titkára olvasta föl terjedelmes évi jelentését, melyből az egylet egész évi működését részletesen tárja a hallgatóság elé Gálfi Lőrincz pénztárnok jelentése és Kozma Ferencz tud. akadémiai tag, tanfelügyelő gyönyörű felolvasása anéptársadalomról nagy hatást tett. Gál Miklós datki lelkész szavalta el Tarcsafalvi Albert vargyasi igazgató-tanító, ismert székely költőnk és lapunk kiváló munkatársának „Az ifju apostol“ ezimű igen szép alkalmi költeményét és a vegyeskar Ajtay János humorodalmási lelkész vezetése mellett énekelt szabatos összhanggal. A költeményt, valamint az eszmékben gazdag megnyitó beszédet és Demeter Dénes gyűlést bevezető hangulatos szép imáját ki nyomatják, hadd olvassák azok is, kik a gyűlésen nem voltak jelen. A központi választmány kiegészítése után, pályázatot tűztek ki a pálinka-ivás korlátozására ható műre s indítványokat tárgyaltak.

Este ismerkedési estély volt a zsinati ünepségek tartamára felállított sátorban, hol az

unitáriusok vezető emberei az ország minden vidékéről láthatók valának.

Vasárnap délelőtt 8 óraker voltak a tisztelgések egy csoportban Kelemen Albert esperes, közügyigazgató vezetése alatt és ezután a felszentelendő lelkészek Szabó Albert székelyfalvi pap vezetésével külön tisztelegtek a papi lakban volt püspöknel. Majd tanácskozással az állami iskola helyiségébe vonultak, hol id. Daniel Gábor, vármegyénk nyug. főispánja, egyházi főgondnok nagyszabású tartalmas beszéddel nyitotta meg a főtanácsi ülést. A remek szép beszédet jegyzőkönyvileg is megörökítették. Kelemen esperes buzgó imája után megalakult a főtanácsi ülés, melynek tárgyát a 10 óraker kezdődött istentiszteletig az évi jelenések képezték. Az istentiszteleten az óriási tömegben összeverődött nép nagy része nem vehetett részt a templomban és így urvacsora osztással egybekötött külön istentisztelet volt az állami iskola udvarán, hol Demeter Dénes karácsonfalvi pap tartott magas szárnyalású beszédet. Benu a templomban az ezen alkalomra szervezett dalkör szép énekei után Lőfi Ö. nagyajtai pap tartott gyönyörű ünnepi beszédet. Urvacsorai agendát pedig Pál Ferencz oklándi pap, egyházközségi jegyző mondott. A püspök a zsinati ünnepélyt a megjelentekkel együtt a töle megszokott kenetteljes hangon üdvözölte. Templom után közebed volt, melyről és az ünnepély további lefolyásáról jövő számunkban hozunk tudósítást.

Tan- és nevelésügy.

Értesítés.

Belügyminiszter urnak 1901. évi szept. 14. 100.000 szám alatt kiadott magas körrendelete alapján közhírré teszem, hogy a maros-vásárhelyi községi közigazgatási tanfolyamra felvehető, a ki:

- a) a főgimnasium, vagy főreáliskola nyolcz osztályát vagy ezen középtanodakkal egyenrangú más középfokú iskolát, vagy megfelelő katonai tanintézetet sikeresen végzett;
- b) az iskolai tanulmányok befejezése után valamely községjegyzői (községi vagy körjegyzői, vagy rendezett tanácsu városi jegyzői) irodában mint aljegyző (segéd jegyző, jegyző-segéd), jegyzői irnok, vagy jegyző gyakornok legalább egy évi gyakorlatot töltött;
- c) az állam hivatalos nyelvét szóval és írásban bírja;
- d) feddhetlen előéletű;
- e) tanfolyam hallgatási szándékát aug. 26. és 31-ik napja között az igazgatónál — okmányainak bemutatása mellett szóval vagy írásban bejelenté.

Az e) pontban meghatározott rendes határidőn túl jelentkezők felvételét a belügyminiszter engedheti meg.

Az évi tandíj 40 korona, a mely összeg félévénként előre fizetendő.

Szegénysorsu halgatók az előadói értekezlet javaslatára a belügyminiszter által tandíjelengedésben, kiváló szorgalom és kifogástalan magaviselet tanusítása esetén pedig rendes havi megélyben (évenként 200 korona) fognak részesítettetni.

Maros-Vásárhelyt, 1903. aug. 18.

Dr Molnár Gábor

főszolgabíró, mint a községi közigazgatási tanfolyam igazgatója.

Külömfélék.

— **Dr Kassay Albert** városi tisztifőorvos nyári üdüléséből hazaérkezett s megkezdte működését.

— **Iskolai beiratások.** A muzsák templomai, az egyes tanintézetek pár nap mulva megnyitják kapukat, hogy kebelükre öleljék tudományért szomjazó lelkes növendékeiket. Ezt megelőzőleg azonban szülők vagy gyámok kíséretében megjelennek a muzsafiak és beiratkoznak az 1903-1904 ik iskolai évre. A helybeli kir. főreáliskolában a f. évi szeptember 1., 2. és 3 án lesznek a beiratkozások s ugyanezen napokon a felvételi és magánvizsgálatok. A javítóvizsgálatokat pedig aug. 31-én tartják meg. — A rómkath. főgimnáziumban a magán-, pót- és javítóvizsgálatok aug. 29-én és 31-én, a beiratások szept. 1., 2. és 3 án lesznek. — Az ev. ref. kollegiumban pedig a beiratások szept. 1., 2., 3. és 4-ik napjain, a javító-, pótló- és felvételi vizsgálatok szintén ezen napokon d.

I. tábla. A HUN-MAGYAR ÁBÉCE.

a	á	m	á	á
b	x	n	í	nn
c	↑	ny	g) + j
cs	↑	o	g	s
d	+	ö	k	l
e	z	p	f	f
f	⊗	r	h	h
g	^	s	^	^
gy	#	st	l	yy
h	x	t	h	xy
i	+	ty	h	xy
j	z	u	h	h
k	o	ü	h	h
l	n	v	h	h
ly	o	z	h	h
nd	st	h	h	h

hún-magyar írás? Ezt sokan még ma is kétségbe vonják és a kételkedők mellett nem egy ok szól. Egyik az emlékek teljes hiánya. A csikszentmiklósi feliratot, mely — nem tekintve a XIII. századtól a XVIII. századig terjedő történeti tudósításokat — a legrégebb volna, csak másolatból ismerjük. Az énlaki felirat — mint fentebb érintettem — már egész bizonyosan irodalmi uton keletkezett. A különféle ábécék mind *Telegdi* után jelentek meg; *Telegdi* kis műve pedig, a hol először van közölve ősrásunk ábécéje, szintén csak másolatban maradt fenn; az eredetit senki sem látta azok közül, a kik vele foglalkoztak. Hozzá egész sereg koholmány rontotta ez írásnak hitelét; ahol pedig mint itt is, egyszerű hamisítással találkozunk, ott valóban nem vehetjük rossz néven senkitől, ha közelebbi vizsgálat nélkül az egész hún-magyar írás dolgát egyszerűen humbergnak tekintik.

Ennek az írásnak keletkezését sokan még ma is a XVI. századbéli protestáns papok nemzeti tulbuzgóságára vezetik vissza. Akkoriban Európaszerte roppant érdeklődést keltett a régi feliratos emlékek ismertetése. A mi jámbor papjaink — így tartják a kételkedők — abból a jó szándékból indultak ki, hogy mi se legyünk hátrább a régi nagy nemzeteknél: görögöknél, rómaiaknál és zsidóknál, hadd legyen nekünk is olyan ősi írásunk, mint volt azoknak. Fogták hát magukat és kisütötték az ugynevezett hún-székely vagy hún szittya betűket, ezzel a névvel élven azért, hogy már maga a szó is a régiség tisztos bélyegével tündököljön. Így született volna a *Telegdi-féle* és még néhány más ábécze. S így született a csikszentmiklósi felirat is ez ábécék alapján.

Ez ellen *Szabó* Károly, néhai kiváló történetbuvárunk, mint igen nyomós érvt, hozza fel azt, hogy a csikszentmiklósi feliratot sokáig nem ismerték, még kevésbbé tudták elolvasni, mikor a *Telegdi-féle* ábécze már rég ismeretes volt. Az a tény, hogy *Szabó* Károly, sőt már előtte *Bod Péter* (1768) e feliratot a hún-magyar ábécze alapján meg tudták fejteni, a felirat hitelessége mellett igen súlyosan esik latba.

(Folyt. köv.)

u 3-6 óráig tartanak. — A székelykeresztúri unitárius gimnáziumban szept. 1-2. napjain történik a tanulók félévi felvétele, míg a javítóvizsgálatok aug. 31-én. — A helybeli államkő- és agyagipari szakiskola beiratkozásai szept. 1-3-ig az intézet irodahelyiségében, a tanév megnyitása 4-én történik meg. — A m. kir. állami felsőleányiskolában a növendékek felvétele és beírása szept. 1., 2., 3. és 4. napjain az iskola helyiségében lesz; ugyanezen napokon tartanak a felvételi vizsgálatok is. Ugyancsak szeptember 1-én kezdődnek a beiratások a róm. kath. elemi fiu-róm. kath. elemi leány- és ev. ref. leányiskolákban is, az illető intézetek helyeiben.

— **Nagyobbzabású hangverseny** elvezetése van kiltatása közönségünknek, a melyet e hó 29-én a Budapest szálló új szintermében Kadics Luigia Szidonia fővárosi operaénekes művésznő és Kertész Albertné F. Lujza zeneszerzőnő rendeznek. A hangverseny körülményei volt művésznők zenei képességéről elragadtatással írunk mindenütt, hol utjokban megfordultak s így már ez elég garanciát nyújt közönségünknek, hogy egy rendkívüli élvezetes és művészi magaslapon álló estélyben lesz része. De másfelől Kertésznek csakhamar kivívott zeneszerzői sikerei sem hagyhatják érdeklődés nélkül közönségünket. A gazdag műsor a következő: 1. a) „La Gazelle” Grande valse de concert; b) „Magyar dal” szerző és zongorán előadja Kertész Albertné F. Lujza. 2. a) „Hugonották” G. Meyerbertől, opera részlet; b) „Első szerelem” műdal Zádor Jenőtől zongora kísérettel éneklő Kadics Luigia Szidonia művésznő. 3. „Ábránd” szerző és zongorán előadja Kertész Albertné F. Lujza. 4. a) „Szép tavasz” műdal szerző Kertész Albertné F. Lujza; b) „Madárdal” Hubay J. től, éneklő Kadics Luigia Szidonia művésznő. 5. „Visions” szerző és zongorán előadja Kertész Albertné F. Lujza. 6. „Villanelle”, E. Dell' Acquatól; éneklő Kadics Luigia Szidonia művésznő. 7. „Galop de Cirque” szerző és zongorán előadja Kertész A. né F. Lujza. — Mint értesülünk Székelykeresztúr és vidékéről is többen feljönnek a hangversenyre.

— **Halálozás.** A küllői róm. kat. esperesi kerület papsága szomorodott szívvel tudatja lapunkkal, hogy a jó és buzgó lelképásztor: Szabó Márton bordosi lelkész életének 39-ik, papságának 13-ik évében, rövid betegeskedés után e hó 22-én d. e. 9 órakor az Urban elhunyt Bordoson.

— **Szüreti multság városunkban.** A helybeli polgári önképző-kör jöző hóban — a tervezett népiünnepély helyett — egy nagyobbzabású szüreti multságot rendez.

— **Táncmultság Parajdon.** A parajdi ifjúság e hó 29-én (szombaton) este fél nyolc órakor Parajdon, a Nemzeti szálló nagytermében kezdődő zártkörű táncmultságot rendez, melyre a t. közönséget e helyen is meghívja a rendezőség.

— **Adományok a muzeumnak.** Az udvarhelyvármegyei muzeum egyesület nevében köszönetet mondok e helyen Heitz Vilmos urnak, ki az alapítandó megyei muzeum gyűjteményének gyarapítására egy Kossuth-bankót s egy 1849-iki magyar kincstári utalványt adományozott, továbbá Bartók Pál urnak, ki ugyanezen célra egy drb régi ezüstpénzt ajándékozott. Csehély Adolf, muzeumi igazgató.

— **A szakiskola kiállítása** naponként d. e. 9-12-ig és d. u. 2-5-ig díjmentesen megtekinthető Nyitva lesz folyó évi szeptember 8-áig.

— **Táncanfolyam városunkban.** Sára Miklós előnyösen ismert tánczitanító városunkban időről és nagybuzgósággal szervezi táncziskolai tanfolyamát, melyet már e hó 29-én szándékozik megnyitani a polgári önképző-kör nagytermében. Az összes divatos tánczok tanításán kívül, felnőttek részére eredeti Boston szozont nyit s a tanfolyam alatt — mely 6 hétig tart — minden vasárnap koszoruestélyt rendez. Tandíj 12 K, haladóknak 6 K, a Boston-kurzusra 10 K, magánóra 4 K. Beiratkozni a kör helyiségében naponta d. e. 10-12 óráig és a tanórák alatt lehet.

— **Az erdélyrészi cipésziparosok sikere Debreczenben.** A múlt hét elején mondott pártatlan ítetet a debreczeni cipészipari kiállítás zsűrije erdélyrészi cipésziparosaink kiváló és versenyképes munkáiról. A kiállítás — melyen az I. csoportban Budapest székesfőváros cipésmesterei egymással versenyeztek — rendkívül szép erkölcsi sikert nyújtott cipésziparosainknak s azon minden valamire való város iparosai részt is vettek. Igen érdekes a bírálat eredménye, mely szerint a II. csoportba osztott szabad királyi és rendezett

tanácsú városok, tehát az ország legtekintélyesebb cipésziparosai között az első aranyérmét a Székelyföld egyik előkelő társas cége: a székelyudvarhelyi Orbán, Nagy és Tamás cipésziparos cég nyerte el. Ugyiszintén a szövetkezetek között aranyérmeyert a marosvásárhelyi ipari hitelszövetkezet cipészszakcsoportja is. Ez újabb bizonyítéka székelyföldi cipésziparunk előkelő és versenyképes nivójának, itt említjük meg, hogy ugyancsak a II. csoportban az erdélyrészi cipésmesterek közül: Péter Ferencz kolozsvári ezüstérmét, Patak Béla kolozsvári, Veress Vilmos brassói és Tanczos Gyula marosvásárhelyi cipésmesterek bronzérmét, valamint Kelemen András brassói, Sámson Izsák kolozsvári és Szabó István erzsébetvárosi szintén mindannyian kiváló cipésmesterek elismerő oklevelet nyertek. Készséggel regisztráljuk, hogy — habár a kiállítás tisztán csak a cipészeti szakot ölelte föl — Szabó Antal, városunk egyik derék timáriparos is elismerő díszoklevelet nyert azon azon kitűnő bőrkészítményeiért, melyekkel azon résztvett.

— **Tolvaj cselédek.** A tolvaj cselédek száma egyre szaporodik. Vasárnap reggel K. Benedek Bélánét, a Rákóczy-vendéglő tulajdonosnőjét lopta meg honn nem létében Orbán Máriskó, egy alig 14 éves cselédje. A fiatal tolvajt rendőrségünk csak hamar lefűlelte és apjával együtt átadta a kir. ügyészségnek.

— **Borzalmas tűzvész** pusztított Budapesten hétfőn estefelől. A főváros legnagyobb kereskedőháza: a Párisi Áruház leégett s mintegy 30-40 emberélet esett áldozatul a rettenetes tűzhalálnak. A fővárosi lapok hosszú hasábos tudósításokban számolnak be az irozatos esetről.

— **A reggeli söpréstől** fertőzött utcái levegőnk, a söprés-előtti öntözéssel csak nem akarják javítani városunkban. Egy fél iv papíros tele sem kellene írni ebbeli szigorú rendelettel s az odiosz ügy azonnal el volna intézve. Probatum est!

— **Legujabb mintájú beszélőgépek!** Mascagni Record-Grapho-Phonographok a legujabb beszélőgépek manapság mint a continens legjobb ilyen ügépei ismeretesekek. Ezen gépek a mellett, hogy kezelésük a legegyszerűbb, a legértékesebb Grapho-Phonographok, melyek egyáltalán léteznek. A beszélőgépek minden időben készen állanak valamely diktálás fölvételére s így teljesen helyettesítik a gyorsírást, miért is ügyvédek és kereskedők irodái részére, tanároknak, újságíróknak stb. nélkülözhetetlen tárgyat képez. A legmesszebb menő újítás és tökéletesítés a phonograph és Grammo-phon-gépek terén Ezen indokok alapján Udvarhelyvármegye területére e kiváló gépek kizárólagos eladását a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszekerkeskedése Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.) elfogadta s azok működésben is bármikor itt megtekinthetők. A Mascagni-hengekek minden mellékzörejttől mentesek. Hires művészek hangfövételei. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Finom mechanikai szabályozott phonographok 30 koronától följebb részletfizetésre is.

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban úgy pompás csukrázsütémények is friss minőségben állandóan kaphatók: **Ernst György csukrássütőjében** Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Eladó köházak. Székelyudvarhelyt, a Petőfi-utczában levő, néhai Márton János ügyvéd örököseit illető két köház, ugyiszintén a nevezettek tulajdonát képező ingatlanok, szabad kézből eladók. Értekezni lehet: **Márton Lajosnál Kissoly-moson.**

Felső-leányiskolás tanulókat özvegy Paál Jánosné elfogad kósz és szállásba.

2049-1903. tkvi. sz.

Hirdetmény.

Az okládi kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a recsenyédi 216. számú elveszett telekjegyzőkönyvnek az 1880. évi 46. t-cz. 1. § a. pontjában és az 1880. évi 18058. I. M. számú rendelet III. és IV. §§-ban érintett adatok alapján elkészített tervezetét elfogadta és hogy ez elfogadott tervezet alapján az illető telekjegyzőkönyvet az idézett törvény és rendelet határozmányainak megfelelő eljárás útján pótolta.

Erről a telekkönyvi hatóság az összes érdekelteket azzal értesíti, hogy a pótolott telekjegyzőkönyvet, ennek tervezetét, valamint a tervezet összeállításának alapul szolgált adatokat a telekkönyvi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetik és a pótlásnál követett eljárásra, valamint a telekjegyzőkönyvi tervezetre is és ennek összeállítására nézve, a netaláni hibák kiigazítása és a hiányok pótlása céljából 60 nap alatt, vagyis bezárólag 1903. évi október 30-ik napjáig felszólalás útján kifogásokat tehetnek.

Egyszersmind figyelmezteti a telekkönyvi hatóság az érdekelteket, hogy azok a jogok, a melyek az új szerkesztés következtében hatályon kívül helyezett telekjegyzőkönyvben foglalt bejegyzésen alapulnak és a melyeket a felszólalási határidő alatt nem érvényesítettek, olyan személyek ellenében, a kik időközben nyilvánkönyvi jogokat jöhíszemüleg szerveztek, többé nem érvényesíthetők.

Végül figyelmezteti a tkvi. hatóság az érdekelteket, hogy a felszólalási határidő alatt szóval előerjesztett felszólalásokat a hivatalos órákban a tkvi. iroda vezetésével megbízott telekkönyvvezető veszi jegyzőkönyvbe, valamint ő veszi át a jegyzőkönyvhöz leendő csatolás végett. írásban benyújtott felszólalásokat is.

A kir. járásbírószág mint tkvi. hatóságtól.
Oktáid, 1903. évi augusztus 20.

Máthé Dénes, kir. albiró.

4338-903. tlkvi sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Soó Irén, Soó Mária Soó Erzsé és dr Soó Rezső ugyis mint kiskoru Soó Domokos és Dénes gyámja társtulajdonosok kérelmére, figyelemmel udvarhelyvármegye árvaszékének 11536-902. ár. sz. engedélyére, a bethlenfalvi I. Rész. 82. számú telekjvben 1-2. 4-54. rdsz. a. felvett, kérelmezők tulajdonaként bekebelezett ingatlanok illetve az azoknak megfelelő, a tagosítás rendén következő hr. számok alatt kiosztott 165, 362, 363 uj hr. sz. ingatlan 510 K, 459, 460, 461 uj hr. sz. ingatlan 2131 K, 480, 481, 482 uj hr. sz. ingatlan 825 K, 515, 516 uj hr. sz. ingatlan 92 K, 836 uj hr. sz. ingatlan 27 K, 1490, 1501/a, 1503, 1550, 1650, 1743, 1753, 1790, 1946, 1980 és 2222 uj hr. sz. ingatlan 246 korona hecsárban ezennel megállapított kikiáltási árban önkéntes birói árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi szeptember 9-ik napján délelőtt 9 órakor Bethlenfalva községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1903. június 3.

Dr Székely,
kir. tvszéli egyes biró

Korcsmajog haszonbérbeadás.

Dobó község a tulajdonát képező korcsma-helyiségét, mely egy korcsmaszoba, szatócsbolt, három szoba, pincze, konyha, melléképületek és nagy kerttel bir. *f. évi szeptember 2-án* délelőtt 10 órakor, a község házában három egymásután következő évre nyilvános árverésen a legelőbbet ígérőnek haszonbérbe adja.

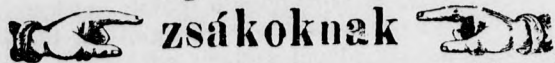
Az italmérési engedély a bér'ő nevére fog átíratni.

Dobó, 1903. augusztus 11.

VÁGÁSI IGNÁCZ,
közs. bírő

ZSÁKOK.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás
uj és használt

és minden fajta vízhatlan **ponyvák**nak

WINKLER ZSIGMOND-nál

Budapest, VII, Nyár-utca 23.

Thierry A. gyógyszerész balzsama

Allein echter Balsam
von der Schutzengel-Aspekte
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn

a legjobb diätetikus háziszser emésztési zavarok, gyengeség, rosszullét, gyomorégés, szorulás stb. ellen, a köhögést csillapítja, a görcsöt megszünteti, a nyalkát feloldja és tisztító hatással bír. Tizenkét kicsiny, vagy hat kettős üveg bérmentve ládával együtt 4 korona. Thierry A. gyógyszer-tára az „Órangyal“-hoz Pregrada Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Csak akkor valódi, ha az itt feltüntetett apácza védjegy-gyel van ellátva. Nagyon ajánlatos ezt a szert mindig utazás alkalmával és minden esetben magunkkal vinni.

Thierry A. valódi Centifolium kenőcse a leg-erősebb szívó kenőcs, mely alapos tisztító hatása által fájdalmat szüntető gyors gyógyulást idéz elő és lágyítása által minden behatolt idegen testtől megszabadít. Turistáknak, kerékpározóknak és lovaglónak nélkülözhetetlen. Postai szállítással két tégely bérmentve három korona 50 fillér. Thierry A. gyógyszer-tára az „Órangyal“-hoz Pregrada, Rohitsch, Sauerbrunn mellett. Utánzatoktól óvakodjunk és ügyeljünk a fennebb feltüntetett és minden tégelybe beégett védjegyre. Ajánlatos, hogy ezen szert utazások alkalmával minden esetre magunkkal vigyük.

Központi raktár: B u d a p e s t e n Török J. gyógyszerésznél, Z á g r á b b a n Mittelbach S. gyógyszerésznél és B é c s b e n Brady C. gyógyszerésznél.

533—1903. vhtói szám.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykeresztúri járásbíróság 1903. V. 305/1. sz. végzése következtében dr. Gáspár Izó budapesti ügyvéd által képviselt Kaufman és Végner budapesti cég javára, Telman Imre székelykeresztúri lakos ellen 240 K s járulékaik erejéig 1903. július hó 8 án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1125 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 3 varrógép, 60 pár cipő és házi butorok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a székelykeresztúri kir. járásbíróság 1903-ik évi V. 305/2 számú végzése folytán 240 korona tőkekövetelés ennek 1902. decz. hó 24. napjától járó 6 százalékos kamatai, 1/2 százalékos váltódíj és eddig összesen 92 K 50 fillérben bíróság már megállapított költség erejéig Székelykeresztúron alperes házában leendő eszközésére 1903. augusztus 29-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron a'ul is elfognak adani.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. törvényezik 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelykeresztúrt, 1903. évi aug. hó 9.
SZALONTAI ALBERT,
kir. bír. végrehajtó.

Vasüzet áthelyezés!

Van szerencsém szives tudomására hozni az igen tisztelt vevőközönségnek, hogy

ü z l e t e m e t

ez év augusztus hó 20-tól kezdve az ev. ref. kollegium mellett levő ev. ref. egyház volt paplakba helyeztem át.

Midőn szives pártfogását továbbra is kérem, a nagyérdemű közönségnek jegyzek

kiváló tisztelettel:

P. Zakor Endre

vaskereskedő
az „Aranykaszá“-hoz.

Vasüzet áthelyezés!

Unghváry László 300 holdas gyümölcsfa-iskolája, szőlő- és bor-gazdasága Czegledén.

SZŐLŐT

szállítok rendkívül édeset és zamatosat első rendű minőségben postán:

Borszőlőből aug. 20—25-étől kezdődőleg eleinte Opori és ezerjő, később pedig Mézesfőh, Kadarka, Kövidinka stb. fajokból a teljes értékű előleges be- küldése mellett az ország bármely postaállomásra bérmentve 5 kilós ládában 1 frt 15 kr-ért. Csemegeszőlőből (piros és fehér saszlából) szeptem- ber 1—10-én kezdve bérmentve 5 kilónként 1 frt 30 krajczár. Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők kirá- rállya!) szintén szeptember 1—10. kezdve, bérmentve 5 kilónként 1 frt 50 kr-ért.

Ily módon a vevő 5 kilós csomaghoz 17 fillérrel olcsóbban jut, mintha azt után- vételrel küldeném. Epen ezért postai utánvét mellett egyáltalában nem küldök szőlőt. — Egy szállító-levéllel 3 láda szőlőt is lehet küldeni, mely esetben 24 fillért takarít meg a rendelő, vagyis ennyivel kevesebbet küld- jön be 3 láda szőlőért.

Vasuton:

Borszőlőből 5 és 10 kilós láda és 5—10—15 kilós kasokban kilónként 14 krajczárért.

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszlából) fenti nagy ságu láda és kasokban 18 krajczárért.

Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők kirá- rállya!) a fenti nagyságu kasok és ládában 22 kr-ért.

Az 5 és 10 kilós ládáknál, valamint az 5 kilós kosaraknál is az elegysúly tiszta súlynak számítatik, míg a 10 és 15 kilós kétfülü kasoknál a tiszta szőlősúly lesz szá- mitva és külön lesz a kas ára a rendelő terhére 25—30 krajczárba elszámolva. Mind- ezen kosarak az elküldés után a rendelő tulajdonát képezik, azonban mint sajátjukat több izbeni megtöltés végett hibátlan álla- potban és bérmentve újra meg újra beküld- hetik. A vasuton mindig szebben, üdöbben és mint gyorsáru csak oly hamar érkezik meg a szőlő, mint a postán és itt a szállítás olcsóbb is 1—2 krajczárral kilónként. Epen azért tessenek többen összeállani és együtt 50—100 kilót is rendelni. — Ha t. megbí- zóm egyszerre 300—600—1000 kilót rendel és rendelését hetenként többször megismétli, megfelelő engedményben részesül.

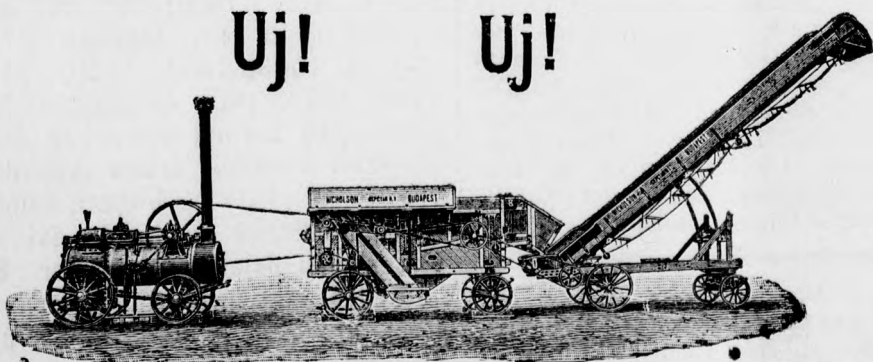
A vasuton való küldés esetére az ér- ték fele része előre küldendő be. Előleg nélkül rendelést egyáltalában nem fogana- totitok. Vasuti szállítmányoknál a fenti árakban a lelkiismeretes csomagolás, a vas- uthoz vitel, a szállító-levél és a közvetvám költsége is befoglaltatik.

Fentiekén kívül mindenféle gyümölcs- fából nemes ojtvány, gyümölcsfa-vadoncz, sima és gyökeres vessző, továbbá gleditsia és akácza is kapható. Nemkülönbön saját termésű, kitűnő minőségű **uj és ó-horok** hor- dókban és palaczkokban. Tessék mindezek- ről árjegyzéket kérni.

Négy cséplőgép.

Minden igény kielégítve.

Uj cséplőgépek.

mellé három Hoffer és Schrantz-féle teljesen új, most érkezett **kiváló cséplőgépet** szereznek be. Jelenleg te- hát bármely gőzcséplés terén támasztható igényt képes vagyok kielégíteni. Egyik kisebb gépemmel hegyes helyre és bármily szűk udvarra is be lehet férközni s négyféle osztályozó cséplőjével felelősség mellett cséplettek. **Az összes gépeket saját költségemen szállítatom bárhová.** További szives támogatását kérve, vagyok és maradok a mé- lyen tisztelt gazdaközönségnek kész szolgálattal:

Fabián József, a cséplőgépek tulajdonosa.

